

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش بوشهر

شتاب

شبکه تلویزیونی اینترنتی آموزش و پرورش استان بوشهر

آرشیو فیلم ها www.aparat.com/Shetab_bu

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ

منطق

رشته‌های ادبیات و علوم انسانی – علوم و معارف اسلامی

پایه دهم

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی دبیر

سعیده تقوی

دبیر منطق دبیرستان نمونه اندیشه – شهرستان کنگان

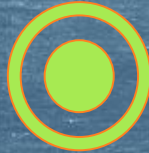

درس ۱۰

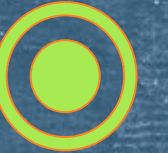
سنجشگری در تفکر

ریز مباحث درس دهم

مغالطه مسموم کردن چاه

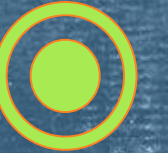
تفکر نقادانه

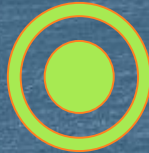
مغالطه تله گذاری

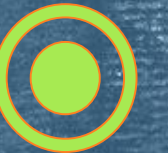
کاربردهای استدلال

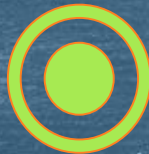
مغالطه توسل به احساسات

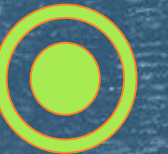
مغالطه بارارزشی کلمات

مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی

مغالطه در اثر عوامل روانی

انتظارات از دانش آموز

- تفکر نقادانه را تعریف کنید؛ پرورش مهارت های تفکر نقادانه نیازمند چیست؟
- انواع خطاهای ذهنی را تشخیص دهید.
- انواع مغالطه را بشناسید، تشخیص دهید و از مغالطات پرهیز کنید.
- کاربردهای استدلال را بیان کنید و مثال بزنید، نوع استدلال را بر اساس اهدافشان دسته بندی کنید.
- مغالطه بار ارزشی کلمات را تعریف کنید و تشخیص دهید.
- مغالطه در اثر عوامل روانی را تعریف و تشخیص دهید.
- مغالطه مسموم کردن چاه و مغالطه تله گذاری را تعریف کنید.
- مغالطه توسل به احساسات و مغالطه بزرگنمایی و کوچک نمایی را تعریف کنید و تشخیص دهید.

منظور از منطق
و مغالطه چیست؟

کار منطق دانان
چیست؟

پیش دانسته ها

نقش مغالطه در
منطق چیست؟

انواع خطاهای ذهنی

خطاهای صوری و غیر صوری همراه با مثال

انقسام خطاهای ذهنی

(۱) خطاهای صوری ← خطاهای ناشی از به کار بردن استدلال های نامعتبر

خطاهای ناشی از به کار بردن مقدمات غلط

(۲) خطاهای غیر صوری

خطاهای ناشی از عوامل روانی

مثال خطای صوری

هیچ اسبی گربه نیست.

هیچ گربه ای سفید نیست.

پس هیچ اسبی گوسفند نیست.

استدلال معتبر نیست . زیرا هر دو مقدمه
سالبه است و خطای صوری رخ داده است .

مثال خطای غیر صوری

هر مرغابی پرواز کننده است.

هر پرواز کننده ای تخم گذار است.

پس هر مرغابی تخم گذار است.

استدلال نامعتبر است زیرا مقدمه دوم نادرست می باشد چون خفاش پرنده است و بیچه زاست .

تفکر نقادانه

تعریف و بیان تفاوت میان تفکر نقادانه و غیر نقادانه

تفکر نقادانه (سنجشگر)

فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره نحوه صحیح تفکر است.

(اصول وقواعدی که در درس منطق آموخته اید نحوه صحیح تفکر است.)

نکته

پرورش مهارت های تفکر صحیح و ارزیابی استدلال ها نیازمند تمرین و تکرار است.

تفاوت مهم میان متفکر نقاد و غیر نقاد

۱- جدی گرفتن فرایند تفکر و توجه آگاهانه به آن

(نه فقط نگرستن به نتیجه)

۲- پرسیدن سوالات درست و به جا

۳- بررسی وجوه مختلف یک مطلب

هنگام شنیدن یا تصمیم گیری درباره آن

کاربردهای استدلال

بررسی نوع استدلال بر اساس هدف، کاربرد و ویژگی ها

برهان

هدف : دستیابی به حقیقت

برهان

کاربرد : در علوم انسانی و علوم تجربی

چون این دو علم در پی فهم حقایق علمی هستند.

خطابه

هدف: اقناع دیگران

کاربرد: در سخنرانی مذهبی، تجمع اعتراضی

سخنران به دنبال قانع کردن افراد است.

خطابه

ویژگی

گذشته: این استدلال ها را در فن خطابه بررسی می کردند.

امروزه: شامل تمام روش های اقناعی از جمله تبلیغات

خطابه

در فن بیان موارد زیر آموزش داده می شود:

۱- روش برقراری ارتباط چشمی با مخاطبان

۲- روان و شیوا سخن گفتن

۳- استفاده مناسب از زبان بدن

جدل

هدف: غلبه بر دیگران

کاربرد: در مناظره های تلویزیونی به کار می رود.

یک فن در جدل: مقدمات را طوری طراحی کنیم که طرف مقابل نتیجه ما را حدس نزند و او را غافلگیر کنیم.

یک فن دیگر: مرحله به مرحله از وی نسبت به پذیرش سخنانمان اعتراف بگیریم تا نتواند سخن خود را تغییر دهد.

جدل

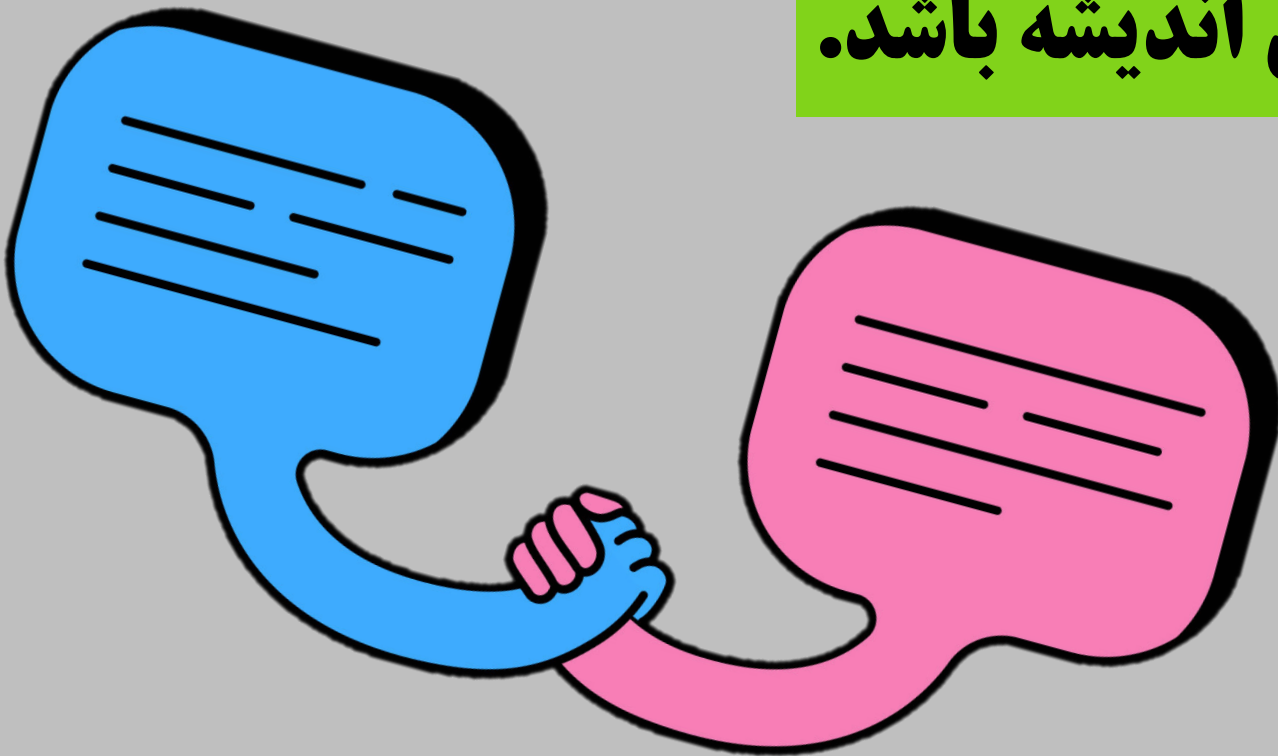
ویژگی

اقسام مغالطه

مغالطه بار ارزشی کلمات و انواع مغالطه در اثر عوامل روانی

مغالطه بار ارزشی کلمات

به کاربردن اشتباهی یا عمدی کلماتی که دارای بار ارزشی متفاوتی هستند . و می تواند منشأ خطای اندیشه باشد.

بار ارزشی کلمات در جملات به سه گونه تقسیم می شود

۱- بار ارزشی مثبت : کلمات یا جملاتی که خوب ، محترمانه ، مورد پسند ، مودبانه

و مثبت است . مانند ؛ فلانی رحلت کرد ، فلانی وفات یافت و یا فرمایشات شما ...

۲- بار ارزشی منفی : کلمات یا جملاتی که بد و زشت ، نکوهش شده ، بی ادبانه و

منفی است . مانند ؛ فلانی سقط کرد ، فلانی به هلاکت رسید و یا اراجیف شما ...

۳- بار ارزشی خنثی : کلمات یا جملاتی که فاقد دو ویژگی مثبت و منفی است .

مانند ؛ فلانی مُرد یا گفته های شما ...

تمرین

سه مورد زیر را ببینید و با هم مقایسه کنید.

الف- من در اعتقادات خود ثابت قدم و استوار هستم.

ب- شما نسبت به پیش فرض های خود لجاجت و تعصب می ورزید.

پ- او در موضع گیری های خود یک دنده و کله شق است.

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

عوامل مختلف روانی تاثیرگذار در طول زندگی :

الف) تملق، ترس، تطمیع و ...

ب) کلمات دارای بار روانی

ج) نسبت گوینده با ما مانند خویشاوندان و دوستان
صمیمی و ...

د) جملات مختلف پر زرق و برق احساسی و روانی
پیچیده ای

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۱- مغالطه مسموم کردن چاه

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۱- مغالطه مسموم کردن چاه

علت نامگذاری:

وقتی گفته می شود "آب چاه مسموم است" یک اثر روانی بر شنونده می گذارد و دچار ترس می شود.!

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۱- مغالطه مسموم کردن چاه

تعریف :

در این روش فرد مغالطه گر بدون ذکر دلیل ، ویژگی های ناشایست و نامناسبی را (با تحقیر و توهین) به یک نظریه یا پیروان آن نسبت می دهد تا کسی جرأت نکند به آن نظر توجه کند یا آن را بپذیرد.

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۱- مغالطه مسموم کردن چاه

نکته :

استدلال کردن از روی چشم وهم چشمی های غلط در جامعه هم از نوع مغالطه مسموم کردن چاه است.

مثال : هر جور شده باید هدیه گران قیمتی تهیه کنیم و گرنه آبرویمان می رود.

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۲- مغالطه تله گزاری

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۲- مغالطه تله گزارى

تعريف:

بدون ذکر دلایل، ویژگی های خوب و شایسته ای را به نظریه ای باطل یا معتقدان به آن نسبت می دهند و برای افراد تله می گذارند تا به سمت پذیرش آن گرایش پیدا کنند. در اصطلاح عامیانه: "هندوانه زیر بغل کسی گذاشتن"

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۲- مغالطه تله گزارى

مثال :

می دانم که افراد با فرهنگ به من رای می دهند.

چون شما خیلی باسلیقه هستید بعید است این مدل را انتخاب کنید.

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۳- مغالطه توسل به احساسات

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۳- مغالطه توسل به احساسات

تعریف :

در صورتی که بدون ذکر دلایل معتبر از احساسات افراد سوء استفاده شود ، آن را مغالطه توسل به احساسات می نامند . (احساساتی شدن)

الف) جلب ترحم

فردی با لباس مندرس: آقا کمک کنید! این بچه تا نیم ساعت دیگه عمل شه و گرنه میمره!

ب) ایجاد ترس

مثال: ایران یک کشور تروریست است و امکان تصویب تحریم بیشتری وجود دارد.

ج) تطمیع

مثال: به کارمندانی که با ما همکاری کنند و از اعتراض دست بردارند، یک ماه مرخصی با حقوق تعلق می گیرد!

د) خودخواهی و خوددوستی

مثال: اگر پسر من با شما دعوا کرده، حتما حق با پسر من است!

ه) تهدید

حواس رو جمع کن، اگر میخواهی در ایام کرونا به شغلت در شرکت ادامه بدی باید از ماسک و دستکش استفاده کنی!

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۴- مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۴- مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی

تعریف :

هرگاه با بزرگ نمایی و بدون ذکر دلیل ، سعی در تأیید نظری داشته باشیم یا با کوچک نمایی و بدون ذکر دلیل ، سعی در مخفی کردن حقیقتی داشته باشیم . از مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی استفاده کرده ایم .

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۴- مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی

کاربرد:

از این نوع مغالطه در صفحه ی نیازمندی های روزنامه ها و کاریکاتور استفاده می شود.

اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی

۴- مغالطه بزرگ نمایی و کوچک نمایی

مثال :

حراج لوازم خانگی از ۵٪ تا ۵۰٪ تخفیف

چند بار اتاقم را تمییز کنم! نمی توانم که تمام عمر اتاقم را تمییز کنم!

جمع بندی

مرور و جمع بندی مطالب

جمع بندی

**انواع
مغالطه**

بار ارزشی کلمات
مغالطه در اثر عوامل روانی
مسموم کردن چاه
تله گذاری
توسل به احساسات
بزرگ نمایی و کوچک نمایی

**اهداف
استدلال**

**درک حقیقت
اقناع دیگران
غلبه بر دیگران**

**انواع
استدلال**

**برهان
خطابه
جدل**

**انواع
خطاهای
ذهنی**

**صوری
غیر صوری**

**تفکر
نقادانه**

متفکر نقاد

تکالیف

- ۱- هر گروه سه مثال برای انواع مغالطه بنویسد .
- ۲- برای هر کدام از انواع استدلال یک مثال بزنید .

تمرین

چند سؤال چندگزینه ای برای مرور

سؤال ۱

در عبارت

"از هفت نفر اول قهرمان
دو و میدانی در مسابقات
المپیک، چهار نفر کفش
پوما داشتند"
چه مغالطه ای وجود
دارد؟

۱- بزرگ نمایی

۲- توسل به احساسات

۳- تعمیم شتابزده

۴- تله گذاری

سؤال ۲

کدام مغالطه در متن زیر می
تواند به وجود آید؟

”آشنایی سطحی ما با علوم
انسانی از راه ایدئولوژی
سیاسی رفته رفته عمیق تر می
شود“

۱- تله گذاری

۲- بار ارزشی کلمات

۳- توسل به معنای ظاهری

۴- نگارشی کلمات

سؤال ۳

" آقای رئیس ! هیچ می دانید با این شبه آیین نامه ای که تنظیم کرده اید چه اشتباه بزرگی مرتکب شده اید، آیا به عواقب وحشتناک این دستور العمل های افراطی در بین کارمندان شرکت فکر کرده اید؟ "

چه نوع مغالطه ای در عبارت بالا به کار رفته است؟

- ۱- بار ارزشی کلمات
- ۲- مسموم کردن چاه
- ۳- تله گذاری
- ۴- توسل به معنای ظاهری

سؤال ۴

کدام نوع از مغالطه در متن زیر می تواند وجود داشته باشد؟
"فقط افرادی که مغز معیوبی دارند و درک درستی ندارند، می توانند این حرف را بزنند که اندیشه های فلسفی، توانایی تحلیل موضوعات وجود شناختی را ندارد"

- ۱- بار ارزشی کلمات
- ۲- مسموم کردن چاه
- ۳- تله گذاری
- ۴- توسل به معنای ظاهری